

XV. ÉVFOLYAM
1971. szeptember 8.
ÁRA: 350 FT

36

Szindbád – Lajkovits

Riportunk a lap 16-17. oldalán
FOTÓ: B. MÜLLER MAGD.

Lajkovits

SZINDBÁD, DE NEM A TENGERÉSZ

A mi klasszikusunk, mégis, ha a címet halljuk: „Szindbád”, egy amerikai rajzfilmfigurára gondolunk.

Szindbád, de nem a tengerész, hanem igenis a magyar klasszikus, Krúdy Gyula írásai találtak „emberükre” most, amikor elkészült és bemutatójára vár a „Szindbád” című új színes, magyar játékfilm – Huszárk Zoltán első, egész estés rendezői munkája.

Huszárk neve nem ismeretlen a közönség előtt. Néhány esztendeje, Oberhausenben, „Elégia” című filmjével értékes díjat nyert és nagy feltűnést keltett; nemrégiben pedig „Amerigo Tot”-ról, az Itáliába szakadt magyar szobrászról készített filmjével aratott emlékeztető sikert.

Ugyanakkor az irodalmi folyóiratok, hetilapok olvasói, a könyvbarátok, ügyes tollú illusztrátorként és grafikusként is ismerik.

Azt hiszem, ez a két dolog – a korábbi filmművészeti sikerek és a grafikai tehetség – valósággal predestinálja, hogy Krúdy-művek megfilmesítésével foglalkozzék.

Nem tudom, másképp elképzelni Krúdy filmre vitelét, csak roppant festőien, csak roppant alaposággal megkomponált grafikai megoldásokkal. Nos, ebben bizonyosan nem lesz hiba... Másrészt, e megoldásokhoz a filmművészet különleges technikájának abszolút ismerete kell, s a korábbi sikerek azt bizonyítják – Huszárk Zoltán rendelkezik ezzel.

De hát mi is a fő probléma?

Természetesen maga Krúdy és a Krúdy-művek világa.

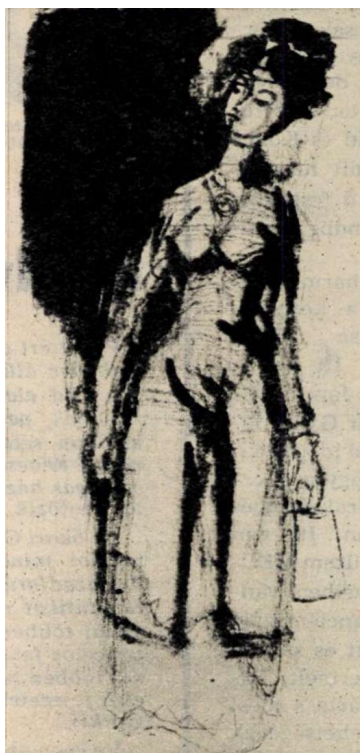
Az a sajátos hangulat, amelytől minden olyan „krúdys” lesz. Az a hangvétel, mely költőiségből, tájleírásokból, lírai emlékezésből, némi megfáradt keserűségből, a jóindulatú szemlélődő tétlen nosztalgijából származik, s amelyet meleg emberség sző át, s finom felvidéki anekdotázó kedv színesít.

Mindehhez bizonyos önéletrajzi elemek járulnak, melyeket a szemérmes író a költői fantázia segítségével némiképp megváltoztatt, idealizált, vagy csak egyszerűen átkeresztelt.

Hogy is lehet ezt a különösen

Balról a rendező: Huszárk Zoltán, egy jelenet beállítása közben

Jelenet — akár egy festmény

Tipikus „szindbádi” hangulat

értékes és rangos „irodalmi keveréket”, ezt a finom stílust, a filmművészet képeinek tárgyilagos realizmusára átültetni?

Nos, ez a fő kérdés, amelyre választ csak a „Szindbád” bemutatása után kapunk.

Az bizonyos, hogy a vélemények élesen eltérnek majd egymástól. Emlékszem egyetemista korom nagy „Petőfi-vitájára”, amely a „Feltámadott a tenger” című film kapcsán robbant ki. Kiderült, Petőfi alakját mindannyian másnak képeltük és a színészi megtestesítést nagyon nehezen tudtuk elfogadni. Hogy miért? Mert Petőfi – mint Krúdy is – „belül él” az emberekben, s műveik alapján a számunkra kedves külső megjelenés részleteivel ruházzuk fel őket.

Ezt a megjelenést pedig egyetlen film eszközeivel eltalálni, úgy, hogy az mindenkit egyformán befolyásoljon, vagy legalábbis a nézők többségére egyforma hatást gyakoroljon – szinte lehetetlen.

Mégis, hiszem, hogy Huszárik rendkívül közel került az igazi Krúdyhoz.

Ő maga is ezt állítja, amikor azt mondja:

– Miközben Krúdyt realizáltam, a magamét is fújtam; s miközben a magamét fújtam – Krúdyt is realizáltam.

A szójátéknak itt mélyebb értelme is van, mint a pusztán tetszetős csengés, s utal arra a kétéves, elsősorban szellemi munkára, amely Huszárikból végül is kihozta ezt a filmet, a magyar filmtörténet első olyan alkotását, mely egy egész estét szentel Krúdynek, rangos klasszikusunknak.

Huszárik azt mondja:

– Maximális hűségre törekedtem. A felvételeket is Magyarországon és Szlovákiában, Krúdy valódi életének különböző színterein készítettem, mint például Selmecbányán, Szepesváralján, Szepesszombatban, Bártfán, Késmárkon. Így újabb nagy szövetségem támadt: a hely szelleme, e kisvárosok jóformán töretlen, máig is „krúdyos” hangulata. A többit megtették a szereplők...

Igen, a szereplők.

Élükön: Latinovits Zoltán, úgy is, mint Szindbád. Minden rajta múlik, abszolút főszereplő. Mellette még több mint hatvanan szólnak meg a filmben, és rengeteg a statisztá.

Huszárik módszere itt is sajátos. A szereplők jelentős része kezdő, alig ismert, vagy kimondottan ismeretlen színész, színésznő, balettiskolás, és sok a civil is.

– Másképp nem tudom elképzelni Krúdy megjelenését, csak tiszta, új, korábbi sikerek „jelentése” nélküli arcokkal – mondja a rendező.

Valószínűleg igaza van.

Egy különös írói világhoz különös alakokra van szükség, és ha azt szeretnénk, hogy ezek az arcok, alakok valóban meglepőek legyenek, teljesen ismeretlennek kell lenniük.

Több mint két esztendő megfeszített munkája után, a film elkészült. Szindbád – de nem a tengerész – bemutatóját várja.

Huszárikot kérdezem:

– És most hogy érzi magát?

Válasza meglepő:

– Mint egy hazárdjáték résztvevője. Betolakodtam egy író cseppet sem egyszerű világába, megpróbáltam a sajátommal egyenesíteni. Ez volt a tét. Azután az élet megforgatta a kereket, a film belekerült a forgalmazás gépezetébe. Hogy azután szerencsém golyója végül is hol áll meg – az, miután én már „tettem”, nem rajtam múlik –, azt a közönség érdeklődésének mértéke mutatja majd meg. Én bizakodom...

Akik már láthatták a filmet, azt mondják: Huszárik joggal bizakodik.

Évről évre sok ígéretes magyar film készül.

Sokról írunk bizakodva.

Néhány valóra váltja a hozzá fűzött reményeket, de a többségben – yalamiért – csalódunk.

Talán a „Szindbád” kivétel lesz.

Legalábbis nagyon reméljük...

Fenyves György

Fotó: B. Müller Magda

A Szindbád egyik nőalakja (Szamosi Judit)

Dayka Margit és Latinovits Zoltán a film egyik jelenetében

Egy a sok-sok hangulatos jelenet közül

